

Î N C H E I E R E

30 octombrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Dumitru Mardari
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Cooperativa Agricolă de Producție „Basarabia”, reprezentată de avocatul Oleg Grosu,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Cooperativa Agricolă de Producție „Basarabia” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „ADM Agro-Food” privind încasarea dobânzii de întârziere,
împotriva deciziei din 07 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 11 aprilie 2016, Cooperativa Agricolă de Producție „Basarabia” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Societății cu Răspundere Limitată „ADM Agro-Food” privind încasarea datoriei în mărime de 36 000 de lei, dobânzii de întârziere în sumă de 54 532,61 de lei, penalității în mărime de 64 800 de lei și a cheltuielilor de judecată.

Ulterior, prin cererea de concretizare a cerințelor, reclamantul a solicitat încasarea din contul SRL „ADM Agro-Food” a dobânzii de întârziere legale în sumă de 109 163,84 de lei pentru perioada de 01 septembrie 2015 – 05 decembrie 2016, cât și a taxei de stat (f.d.62-63).

În motivarea cererii reclamantul a indicat că, la data de 05, 06 și 07 decembrie 2016, în scopul stingerii datoriei acumulate față de CAP „Basarabia” în mărime de 559 163,84 de lei (compusă din datoria de 360 000 de lei, penalitatea de 90 000 de lei și dobânda de întârziere de 109 163,84 de lei, calculată pînă la 15 decembrie 2016), SRL „ADM Agro-Food” a furnizat CAP „Basarabia” castraveți marinați în borcane de 0,720 l și pastă de tomate în saci aseptici și butoaie din metal 25%, în sumă totală de 558 450 de lei.

A menționat că astfel datoria de bază în sumă de 360 000 de lei, apărută în baza facturilor nr. JB 3712967 și nr. JB 3712969 și penalitatea în sumă de 90 000 de lei apărută în baza facturii nr. 4307272 din 12 decembrie 2016, au fost stinse prin compensare, fapt confirmat prin actul de verificare a decontărilor reciproce din 26 decembrie 2016 semnat de ambele părți. Însă, cu referire la dobânda de întârziere în

sumă de 109 163,84 de lei, reclamanta a constatat că din punct de vedere contabil, nu poate fi stinsă prin compensare cu produsele livrate, deoarece CAP „Basarabia” nu poate factura dobânda legală, chiar dacă a fost achitată benevol de pîrît.

A susținut că de facto, la 31 martie 2017, SRL „ADM Agro-Food” datorează CAP „Basarabia” suma de 713,84 lei (559 163,84 de lei datorie – 558 450 de lei (livrare de produse de către SRL „ADM Agro-Food”), iar de iure, la 31 martie 2017, SRL „ADM Agro-Food” datorează CAP „Basarabia” dobânzi legale în sumă de 109163,84 de lei pentru perioada 01 septembrie 2015 – 05 decembrie 2016, care urmează a fi compensate numai în cadrul executării hotărîrii de încasare a dobânzii.

La data de 03 aprilie 2018, reclamantul a înaintat cerere de concretizare a cerințelor, solicitând constatarea și încasarea de la SRL „ADM Agro-Food” a dobânzii legale de întârziere în sumă de 109 163,84 de lei, pentru perioada 01 septembrie 2015 – 05 decembrie 2016, însă în partea dobînzilor legale de întârziere în sumă de 108 450 de lei de a o constata și o lăsa fără executare din motivul că deja a fost achitată și a dispune încasarea dobânzii legale de întârziere doar în cuantumul sumei neachitate de 713,84 lei.

În motivarea cererii s-a invocat că dobânda legală nu poate fi facturată și respectiv nu poate fi inclusă fără factură în actul de verificare al decontărilor reciproce, pentru a fi compensată. Consideră reclamantul că dobânda legală poate fi constatată de instanța de judecată și încasată prin hotărâre judecătorească.

A invocat că dacă la momentul emiterii hotărîrii judiciare, dobânda legală deja a fost achitată, instanța de judecată o va constata, pentru a fi luată de contabilitatea creditorului la evidență, dar o va lăsa fără executare, dat fiind că a fost deja achitată (f.d. 113-114).

La 05 iulie 2018, CAP „Basarabia” a mai înaintat o cerere prin care a solicitat completarea temeiurilor acțiunii și a cuantumului pretențiilor, solicitând încasarea de la SRL „ADM Agro-Food” în beneficiul CAP „Basarabia” a dobânzii în sumă de 109163,84 de lei pentru întârzierea plății în perioada de 01 septembrie 2015 – 05 decembrie 2016; dispunerea neexecutării hotărîrii în partea încasării de la SRL „ADM Agro-Food” în beneficiul CAP „Basarabia” a dobânzii legale de întârziere în sumă de 108 450 de lei, dat fiind că a fost achitată prin facturile fiscale: seria FB nr. 9818456 din 05 decembrie 2016; seria FB nr. 9818457 din 05 decembrie 2016; seria FB nr. 9818458 din 06 decembrie 2016; seria FB nr. 9818459 din 06 decembrie 2016; seria FB nr. 9818460 din 07 decembrie 2016; seria FB nr. 9818461 din 07 decembrie 2016, cu încasarea diferenței dobânzii de întârziere în cuantum de 713,84 lei; încasarea din contul SRL „ADM Agro-Food” în beneficiul CAP „Basarabia” a cheltuielilor de judecată și a taxei de stat în beneficiul statului (f.d. 115-116).

În motivarea cererii reclamantul a reiterat poziția expusă în cererile de concretizare anterior prezentate, suplimentar menționând că deoarece la momentul când va fi emisă hotărârea judiciară pe cazul dat, dobânda legală deja a fost achitată, instanța de judecată o va încasa, pentru a fi luată de contabilitatea creditorului la evidență, dar o va lăsa fără executare, dat fiind că a fost deja achitată.

Prin hotărârea din 03 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Cooperativa Agricolă de Producție „Basarabia” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „ADM Agro-Food” privind încasarea dobânzii de întârziere.

S-a încasat de la CAP „Basarabia” în beneficiul SRL „ADM Agro-Food” cheltuielile de judecată, inclusiv pentru asistența juridică în sumă de 1500 de lei.

Prin decizia din 07 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de avocatul Oleg Grosu în interesele CAP „Basarabia” și s-a menținut hotărârea din 03 august 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a concluzionat că prima instanță a stabilit corect situația de fapt și de drept în cauză, a dat o apreciere obiectivă probelor administrate și a emis o hotărâre întemeiată și legală. De asemenea, în cadrul judecării cauzei, instanța de judecată a creat participanților la proces, condiții obiective și echitabile, pentru exercitarea drepturilor și obligațiilor procedurale, fapt ce se încadrează în asigurarea părților a dreptului la un proces echitabil, garantat și asigurat prin art.6 al Convenției Europene pentru apărarea a Drepturilor Omului.

Instanța de apel a reținut că în cauza dată intimatul a executat obligațiile pecuniare ce rezidă din contractul părților, prin compensare, conform exigențelor art. 651 Cod civil, stingerea benevolă a datoriei de către intimat prin compensare cu produsele furnizate de către acesta în sumă totală de 558 450 de lei, fiind confirmată și de către apelantă, iar conform art. 123 alin. (6) Cod de procedură civilă, faptele invocate de una din părți nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat.

A reținut că intimatul înaintează obiecții referitoare la compensarea din contul mărfii livrate de acesta în beneficiul apelantului a penalității, motiv pentru care instanța a conchis că potrivit facturii fiscale seria WB nr. 4307272 din 12 decembrie 2016 apelantul a contabilizat penalitatea în sumă de 90 000 de lei, calculată pe numele intimatului aferent contractului.

Potrivit acestui contract penalitatea contractuală stabilită de părți a constituit 0,1% din suma neachitată pentru fiecare zi de întârziere. Astfel, suma de 90 000 de lei constituie penalitatea calculată pentru 250 zile ($90\ 000\ \text{lei} / 360\ \text{lei/zi} = 250\ \text{zile}$).

A constatat că în lipsa unui înscris ce ar confirma compensarea de către părți a penalității calculate de către apelant și a existenței divergențelor referitoare la cuantumul acestora, compensarea penalității nu a fost dovedită de reclamant, motiv pentru care lipsesc temeiuri legale pentru a constata existența unei restanțe la plata dobânzilor de întârziere în litigiu. Or, deși factura fiscală sus-indicată, a fost contrasemnată de părți, la fel ca și actul de verificare, acest fapt nu poate constitui un temei legal suficient pentru recunoașterea faptului nestingerii integrale a dobânzii de întârziere calculate în condițiile expuse infra.

A specificat că nu poate fi reținut argumentul reclamantului precum că instanța de fond ilegal a dispus respingerea acțiunii pentru că nu i-a fost prezentat un acord prin care suma de 108 450 de lei se direcționează spre stingerea dobânzii de întârziere de 109 163,84 de lei și precum că lipsa unui astfel de acord nu poate fi temei de respingere a acțiunii. Or, reclamantul greșit a interpretat argumentele instanței de fond invocate în acest sens în hotărârea contestată, deoarece prima instanță corect a indicat că Legea nu prevede posibilitatea facturării și includerii în actul de verificare al deconectărilor reciproce, fapt care este reflectat și în poziția reclamantului-apelant, iar instanța de apel a constatat lipsa restanțelor intimatului la executarea obligațiilor pecuniare față de apelant.

Instanța de apel a relevat că soluția dată de instanța de fond este corectă, motivată și amplu argumentată, cu pronunțarea asupra tuturor aspectelor juridice și

făcând trimitere, atât la probele administrate, cât și dispozițiile legale aplicabile la caz.

La 05 aprilie 2019 Cooperativa Agricolă de Producție „Basarabia”, reprezentată de avocatul Oleg Grosu, a declarat recurs solicitând casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu emiterea unei hotărâri noi de admitere integrală a acțiunii.

În susținerea recursului a invocat prevederile art. 432 alin. (1), (2) lit.a), b), c), alin. (4) Cod de procedură civilă.

În motivarea recursului a indicat că la examinarea cauzei au fost aplicate eronat și încălcate grav normele de drept material, au fost apreciate arbitrar probele din dosar, ce a dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale reclamantului.

A menționat că instanța de apel a ignorat faptul că prin cererea de concretizare a pretențiilor, reclamantul a solicitat încasarea doar a dobânzii de întârziere, și a dedus în decizia sa raționamente și concluzii precum că pe rol se află în examinare pretenția cu privire la încasarea penalității, dar nu a dobânzii de întârziere. Astfel, instanța de apel a ignorat cererile de concretizare a cerințelor și a examinat pretenții neafiate pe rol la data deliberării.

A susținut că reclamantul a fost lipsit de un recurs efectiv și de o instanță imparțială, or instanțele de judecată prin hotărâre au examinat cerințe care nu constituie obiect a litigiului.

Totodată, hotărârea contestată nu a oferit răspunsuri la întrebările formulate și înaintate de către reclamant, cu referire la cerința acțiunii privind temeinicia și aplicabilitatea sau inaplicabilitatea prevederilor alin. (2) art. 619, art. 651 Cod civil.

A invocat că instanțele de judecată nu au dat nici o motivare legală și întemeiată în partea respingerii pretențiilor aflate pe rol, astfel respingând nejustificat acțiunea.

A specificat că concluzia instanței de apel precum că dacă există pe rol acțiune în apărarea dreptului încălcat, iar în acest timp debitorul stinge datoria, odată cu stingerea datoriei expiră dreptul de a mai pretinde dobânzi pentru perioada de întârziere, este eronată, deoarece a ignorat să se expună că pîrîtul a executat obligațiile pecuniare cînd deja de 9 luni era pe rol acțiunea în judecată.

A indicat că nu este clar în ce bază legală și temei juridic instanța de apel a ignorat acordul de voință al părților privind deducerea contabilă a sumelor reflectate în actul de verificare al decontărilor reciproce or, acest act a fost întocmit în mod bilateral, semnat benevol, a fost reflectat în contabilitatea ambelor părți și nu a fost contestat de nici una din părți, iar instanța de apel l-a considerat ilegal fără a-și motiva legal poziția.

A reiterat că este evident că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare nu satisfac criteriile legalității și temeiniciei unui act judecătoresc, deoarece nu relevă concluzia instanțelor asupra motivelor respingerii pretenției cu privire la încasarea dobânzii de întârziere, deși aceasta a fost înaintată și susținută în judecată de către reclamant.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului confirmă faptul că decizia din 07 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată pentru cunoștință părților la proces la 25 martie

2019 (f.d. 191), prin urmare, recursul declarat de CAP „Basarabia”, reprezentată de avocatul Oleg Grosu, la 05 aprilie 2019, a fost depus în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 439 alin. (2), (3) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

Examinând admisibilitatea recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de CAP „Basarabia”, reprezentată de avocatul Oleg Grosu, este inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvîrșirea altor încălcări decît cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de CAP „Basarabia”, reprezentată de avocatul Oleg Grosu, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Or, argumentele invocate în recurs se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanțele ierarhic inferioare și nu redă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respins.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei se precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Cît privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, garantat de art. 6 § 1 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea *inter alia*, *Helle vs Finlanda*, 19 decembrie 1997, parag.55; *Hansen vs Norvegia*, 2 octombrie 2014, parag.71-74).

De fapt în concepția instanței europene, articolul 6 § 1 nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs, care întemeindu-se pe dispozițiile legale specificate, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes”, ceea ce s-a constatat în cazul de față (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen vs Finlanda* (nr.2), 13 ianuarie 2009, parag.24; *Baydar vs Olanda*, 24 aprilie 2018, parag.46).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de CAP „Basarabia”, reprezentată de avocatul Oleg Grosu.

În conformitate cu art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Cooperativa Agricolă de Producție „Basarabia”, reprezentată de avocatul Oleg Grosu.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Dumitru Mardari

Victor Burduh